

Motion till riksdagen 2008/09:Fi17

av Peter Eriksson m.fl. (mp)
med anledning av prop. 2008/09:97

Åtgärder för jobb och omställning

Sammanfattning

Sverige och världen befinner sig i allvarliga ekonomiska problem. Den globala finansiella krisen är långt ifrån över, och dess verkningar kommer att påverka vardagen för många människor under lång tid framöver. Arbetslösheten kommer att fortsätta att stiga kraftigt under det närmaste året och produktionen att minska.

Den moderatledda regeringen kan inte lastas för uppkomsten av finanskrisen. Orsakerna är i mångt och mycket importerade från andra länder och ett resultat av oförsiktig utlåning, bristande regelverk och globala obalanser. Däremot menar vi att regeringen genom sin politik, sin oförmåga och sitt bristande engagemang nu förvärrar finanskrisen och fördjupar lågkonjunkturen.

Problemen är fortfarande stora på de finansiella marknaderna. Bankgarantiprogrammet har inte gett utlovad effekt, insatserna för fordonsindustrin kom sent och följdes av krångel och oklarheter i hur det skulle hanteras. De extra medel som regeringen gett till Almi och Svensk Exportkredit har varit bra men otillräckliga. Trots de åtgärder som hitintills presenterats är kreditproblemen för många små och medelstora företag akut. Friska företag står utan fungerande finansiering, och risken är stor att sunda företag kommer tvingas i konkurs.

Finanskrisen, och den fördjupade lågkonjunktur den har gett upphov till, skapar stora problem i den reala ekonomin. Längre fömekade regeringen dessa effekter. I budgetpropositionen för 2009, som regeringen presenterade, sänkades tillräckliga insatser för omställning, utbildning och investeringar. Mot detta ställde Miljöpartiet förslag på kraftiga investeringar i klimat, jobb och utbildning som skulle ha kunnat motverka effekterna av den ekonomiska inbromsningen och samtidigt lett till nödvändig omställning av det svenska samhället. De åtgärder som regeringen nu föreslår i föreliggande proposition kom först efter att oppositionen satt press på regeringen genom riksdagsmotioner i november och genom att stora delar av övriga samhället engagerade sig med kraftiga påtryckningar.

Fel! Okänt namn på

Vi menar att det är hög tid att tackla finanskrisen och lågkonjunkturen med offensiva åtgärder som leder till klimatomställning samtidigt som nya jobb kan skapas. Regeringens orättvisa fördelningspolitik måste bytas ut. Trygghetssystemen måste förbättras och stora investeringar behövs i utbildning.

Vi stöder vissa av åtgärderna i regeringens proposition 2008/2009:97 Åtgärder för jobb och omställning. Men vi är kritiska till den snäva omfattningen, inriktningen och på regeringens senfärdighet när det gäller åtgärder för att klara nedgången på arbetsmarknaden och när det gäller att hantera kärnproblemet i form av problemen på finansmarknaderna.

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområden enligt uppställningen:
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ROT-avdraget.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om större satsningar på klimatanpassad infrastruktur.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om ökade investeringar i gröna jobb.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av och möjligheten till miljöinvesteringar.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om ökade investeringar i utbildning.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om ökade resurser till kommuner och landsting.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en mer aktiv arbetsmarknadspolitik, särskilt med inriktning mot ungdomar.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag om förbättringar i arbetslöshetsförsäkringen för ökad trygghet.
10. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag på ökad satsning på Banverket i enlighet med vad som anförs i motionen.

Den ekonomiska utvecklingen

Sedan regeringen presenterade sin budgetproposition har den globala finansiella krisen förvärrats kraftigt. Effekterna på den globala konjunkturutvecklingen har blivit tydligare. De prognoser som nu presenteras i regeringens proposition pekar på en kraftfull konjunkturförsvagning 2009 och 2010. Sysselsättningen förväntas falla relativt kraftigt, arbetslösheten kommer att stiga och produktion i Sverige minskar under 2009.

Regeringen liksom många andra bedömer fortfarande att konjunkturen vänder uppåt mot slutet av 2010 men osäkerheten i dessa bedömningar är mycket stora. Riskerna för en djupare och mer långvarig konjunkturavmattning är påfallande.

Utgångspunkterna i budgetpropositionen var en relativt mjuk inbromsning i konjunkturen. Regeringen räknade med en tillväxt på runt 1,4 % 2009 som sedan redan 2010 skulle öka kraftigt till 2,8 %. Sysselsättningen förväntades ligga still och arbetslösheten öka måttligt. Även Konjunkturinstitutet gjorde

Fel! Okänt namn på

liknande prognoser. Utifrån dessa förutsättningar gjorde man bedömningen att en välavvägd finanspolitik kunde innebära ofinansierade skattesänkningar och utgiftsökningar på ca 1 % av BNP eller drygt 30 miljarder kronor.

Finanspolitiken

Miljöpartiet menar att det i en normal konjunkturavmattning ofta kan vara tillräckligt att låta de automatiska stabilisatorerna verka fullt ut. Om det inte finns någon målkonflikt mellan penning- och finanspolitiken och om det finns utrymme för skattesänkningar eller utgiftsökningar utan att målet om finansiellt sparande äventyras kan också finanspolitiken bli något mer expansiv under en normal konjunkturavmattning.

Det läge vi nu är i är emellertid något som är betydligt mer dramatiskt än en normal inbromsning i konjunkturen och vår bedömning är därför att finanspolitiken bör användas mer aktivt.

Finanspolitisk inriktning

Miljöpartiet kritiserade regeringens finanspolitiska inriktning redan i samband med budgetpropositionen i september 2008. Stora delar av regeringens skattesänkningar riktades till personer med relativt sett höga inkomster samtidigt som man gjort kraftiga försämringar i socialförsäkringarna som framför allt drabbar dem med låga inkomster samtidigt som effekten av de automatiska stabilisatorerna urholkats.

På grund av den kraftiga konjunkturavmattningen föreslog Miljöpartiet i november 2008 ytterligare åtgärder för att begränsa skadeverkningarna och mildra effekterna av konjunkturedgången. Regeringen avfärdade då behoven och insåg inte situationens allvar.

Regeringen har nu återkommit till riksdagen med ytterligare finanspolitiska åtgärder med syfte att mildra effekterna av nedgången på arbetsmarknaden. Vi anser dem otillräckliga.

Konjunkturinstitutet gör i konjunkturläget i december bedömningen att finanspolitiken bör bli mer expansiv under 2009 än vad som blir fallet av de förslag som regeringen hitintills presenterat. Konjunkturinstitutet konstaterar att trots de prognostiserade underskott som de offentliga finanserna kommer att gå med under 2009 och 2010 är det strukturella sparatet högt.

Vi ser nu att konjunkturavmattningen gör att resursutnyttjandet i ekonomin snabbt faller och att sysselsättningen minskar samtidigt som arbetslösheten ökar. Detta innebär att det kommer att finnas lediga resurser att utnyttja. Tack vare Sveriges goda offentliga finanser, det tidigare höga sparatet under högkonjunkturen och den relativt sett låga statsskulden kan utgifterna öka något utan att den långsiktiga hållbarheten i de offentliga finanserna äventyras.

Förutom att lösa upp situationen på kreditmarknaderna menar vi att den ekonomiska nedgången bör mötas med investeringar i framtidens hållbara

miljö- och energilösningar, med tillskott till kommuner och landsting och med investeringar i utbildning och en aktiv arbetsmarknadspolitik.

Miljöpartiets förslag till åtgärder

Sverige och världen står inför stora utmaningar i form av en globala ekonomisk finanskris, en kraftig konjunkturedgång och en alltmer akut klimatkris. Vi menar att det behövs stora investeringar som leder till utveckling och omställning mot ett hållbart samhälle. Klimatkris och ekonomisk nedgång måste mötas av åtgärder som både skapar arbetstillfällen och bidrar till nödvändig omställning.

1 Förbättra möjligheten till krediter för små och medelstora företag

Den globala finanskrisen är fortfarande högst akut. Osäkerheten på de globala finansmarknaderna är fortfarande stor. Stora banker gör fortfarande kraftiga nedskrivningar på grund av dåliga krediter. Läget är fortsatt mycket allvarligt och de åtgärder som regeringen hitintills presenterat är otillräckliga:

- ? De bankstöd som sjuöatts har inte gett tillräcklig effekt. Programmet med garantier för bankernas medelfristiga finansiering är inte tillräckligt attraktivt. Endast en av de större bankerna har anslutit sig till programmet. Den troliga orsaken är att garantiavgifterna är för höga. Det nya bankpaket som regeringen presenterade den tredje februari 2009 med möjlighet till kapitaltillskott om 50 miljarder kronor till bankerna är bra. Staten bör kunna gå in med kapitaltillskott till bankerna men regeringen fick redan före jul tillåtelse av riksdagen att göra så och paketet innebär i sig inget nytt åtagande. Det är också osäkert om det kommer att ge några effekter. Räntekostnaderna för hushållen har förvisso gått ned, men företagens räntekostnader är fortfarande för höga och tillgången på kapital för liten. Risker att livskraftiga företag tvingas i konkurs på grund av bristande möjligheter till finansiering är alltför stor.
- ? Det stöd till fordonsindustrin som beslutades i december 2008 har krånglat och tappat fart då regeringen skulle få det på plats. Den kritik som bl.a. framfördes av Miljöpartiet om att kriterierna för de s.k. undsättningslånen var otydliga har visat sig vara berättigad. Intresset för undsättningslånen har varit stort, men på grund av regeringens senfärdighet tvingas nu företagen göra om sina låneansökningar. Risker är nu stor att företag tvingas i konkurs på grund av att processen försenas.
- ? Det kapitaltillskott som gjorts till Almi och Svenska Exportkredit har varit bra och gör att lånevolymerna hos dessa aktörer kan öka. Insatserna är dock begränsade och inte tillräckliga. Regeringens förslag om möjlighet till skattekredit är också bra men i sammanhanget en begränsad åtgärd.

Fel! Okänt namn på

Många små och medelstora företag kämpar nu för sin överlevnad. På grund av finanskrisen har tillgången på kapital kraftigt försämrats. Almi Företagspartner redovisade nyligen i sin låneindikator att bankerna har blivit mer försiktiga och stramar åt kreditvillkoren¹. Företagarna och Industrins Finansförening, liksom en rad enskilda företag, vittnade nyligen inför finansutskottet² om kraftigt försämrade kreditmöjligheter hos bankerna. Framför allt är det obligationsmarknaderna och marknaderna för företagscertifikat som fungerar dåligt.

Företagscertifikat är det normala sättet för större företag att sköta delar av sin löpande finansiering. När den här marknaden inte fungerar tvingas företagen att använda sig av finansiering via affärsbankerna. Riksbanken har skapat en särskild lånemöjlighet för bankerna att låna pengar av Riksbanken mot säkerhet i företagscertifikat för att få fart på certifikatsmarknaden. Intresset för detta har dock varit svalt. Den viktigaste anledningen tycks vara att bankerna snarare vill minska sina balansräkningar än öka dem, vilket är naturligt med den kraftiga konjunkturförsvagning de ser framför sig. Bankernas krav på kapitaltäckning gör också att deras möjligheter till ytterligare utlåning, mot företagscertifikat eller annan säkerhet, är begränsad.

Den dåligt fungerande certifikatmarknaden gör att de större företagen tvingas använda sig av annan finansiering såsom vanliga lån i affärsbankerna. Det här tillsammans med bankernas försiktighet att utöka sin utlåning gör att de mindre och medelstora företagens utlåning trängs undan, och det är en trolig orsak till att de mindre företagen nu rapporterar svårigheter med sin finansiering.

Miljöpartiet menar därför att regeringen skyndsamt måste lägga fram förslag till riksdagen som innebär att Riksbanken tillåts att handla direkt med företagscertifikat. Om de större företagen kan låna direkt från Riksbanken skapas större utrymme för de mindre företagen att låna från bankerna utan att bankernas totala utlåning behöver öka. Om inte creditsituationen förbättras riskerar vi att sunda företag går i konkurs i onödan.

Statligt riskkapital ska sätta fart på kommersialiseringen

Miljöteknikbranschen, liksom andra branscher, drabbas av kreditåtstramning och riskerar en inbromsning i en tid när vi snarare skulle behöva kraftfulla satsningar. Miljöteknikbranschen är relativt ung och karakteriseras av många små företag ofta i tidiga skeden av sin utveckling. Riskerna är påtagliga att dessa företag nu får än svårare att få tag i kapital.

Miljöpartiet vill därför göra en extra utdelning från Vattenfall om fem miljarder kronor för att skapa en ny riskkapitalfond. Detta skulle kraftigt förbättra riskkapitaltillgången inom bl.a. miljöteknikbranschen. Fonden ska öka kommersialiseringen och täcka behovet av tidiga insatser, exempelvis såddkapital.

¹ Almi låneindikator januari 2009.

² Utfrågning i finansutskottet den 15/1–2009.

Den nya riskkapitalfonden ska agera marknadskompletterande. Detta uppdrag bedöms i rådande ekonomiska läge att vara relativt brett. Fonden ska administreras och styras av Innovationsbron tillsammans med andra befintliga offentliga riskkapitalaktörer. I takt med att marknaden stabiliseras och jobbkrisen bryts bör fondens verksamhet integreras inom ramen för de befintliga offentliga riskkapitalaktörernas traditionella verksamhet. Fonden ska aktivt stimulera näringslivets kapitalbehov, men med särskilt fokus på innovativa små och medelstora industri- och tjänsteföretag. Insatser som stärker det svenska näringslivets långsiktiga konkurrenskraft ska särskilt prioriteras.

2 Investeringar i klimat- och miljöåtgärder

För Miljöpartiet går skapandet av nya jobb och hållbar utveckling hand i hand. Vi menar att den konjunkturedgång vi nu upplever också innebär en möjlighet till offensiva åtgärder som samtidigt skapar arbetstillfällen och bättre förutsättningar för hållbar utveckling. I likhet med EU-kommissionen och den så kallade Barrossoplanen³ menar vi att de åtgärder som sätts bör verka för att stärka samhällets långsiktiga utveckling och leda till att klimat- och miljömål lättare nås.

Investeringar i klimatsmarta kommunikationer

Miljöpartiet föreslog redan i budgetmotionen hösten 2008 en stor satsning på klimatsmart infrastruktur på 1,6 miljarder kronor 2009 och 4 miljarder kronor 2010. Bland annat ingick en närtidssatsning på spårbunden infrastruktur. I november föreslog vi att ytterligare 700 miljoner kronor skulle kunna avsättas för investering i infrastruktur.

Regeringen föreslår nu att 400 miljoner kronor tillförs kommunikationer där merparten går till väginvesteringar, vilket är en inriktning som Miljöpartiet avvisar.

Underhållet av järnväg är eftersatt i Sverige, och vi bedömer att ytterligare underhållsarbete snabbt kan sättas i gång nu när konjunkturen vänder nedåt och mer ledig arbetskraft finns att tillgå. Vi föreslår att riksdagen nu beslutar om att 300 miljoner kronor tillförs Banverket och att regeringen återkommer med förslag på ytterligare 600 miljoner kronor till Banverket för innevarande år för att öka underhållet av järnväg.

Investeringar i miljö- och energismarta bostäder

Det finns stora behov av underhåll och investeringar i energieffektivisering i de s.k. miljonprogrammen. Även i andra bostadsbestånd finns stor potential

³ KOM (2008) 755 13 november 2008. Bland annat lyfts tydligt fram byggnaders energieffektivitet och att främja miljövänliga varor. EU-kommissionen uppmanar bl.a. medlemsstaterna "att vidta ytterligare konsumentinriktade åtgärder för att stimulera efterfrågan på miljövänliga varor".

Fel! Okänt namn på

till att spara energi. Oberoende utvärderingar pekar på en effektiviseringspotential på runt 40 TWh vilket motsvara nästan 10 % av Sverige energianvändning. Miljöpartiet har tidigare föreslagit att ett nytt teknikneutral energieffektiviseringsstöd ska införas. Bygginvesteringarna går nu snabbt ned vilket gör att behovet av statliga stimulanser ökar och att fler åtgärder kan genomföras när utbudet av arbetskraft stiger.

En beprövad och effektiv metod för att mildra effekterna av en nedgång i byggkonjunkturen är ROT-avdrag. Vi menar dock att det ROT-avdrag regeringen föreslår är alltför begränsat och inte ställer tillräckliga krav på energi-effektivisering och andra miljöåtgärder kopplade till avdraget. Regeringens förslag innebär dessutom att renoveringar i hyresrätter och i fasader på hus ägda av bostadsrättsföreningar inte kan komma i fråga trots att det är i just flerfamiljshus som de största behoven finns.

Regeringen har ännu inte lagt fram något lagförslag gällande ROT-avdragen, och det finns fortfarande tid att rätta till dessa problem. Miljöpartiet menar att regeringen bör återkomma med förslag till riksdagen på ett ROT-avdraget som omfattar alla bostadshus och som styr mot energi- och miljöåtgärder.

Jobb inom naturvården

Skogsstyrelsen har tidigare haft ett omfattande arbete tillsammans med Arbetsförmedlingen där arbetslösa jobbat med bl.a. naturvård. Programmet gröna jobb skapade både arbetstillfällen samtidigt som viktiga insatser kunde genomföras i naturreservat och nationalparker. Genom regeringens politik har programmet nu upphört. Vi menar att denna typ av gröna jobb i stället borde utvecklas kraftigt.

Sanering av förorenade områden

Arbete med sanering av förorenade områden är mycket eftersatt. Vi har i våra budgetförslag tidigare föreslagit ökade satsningar inom detta område, men bristen på kompetens har varit begränsade för hur mycket verksamheten kunnat växa. Nu när arbetslösheten ökar finns större möjlighet att genomföra åtgärder. Då behovet är stort föreslår vi att ytterligare 50 miljoner kronor tillförs detta område under 2009 och 2010.

Klimatinvesteringsprogram

Miljöpartiet har i sin budgetmotion hösten 2008 avsatt betydligt mer pengar än regeringen till klimatinvesteringsprogram (Klimp). Klimatinvesteringsprogrammen kan användas bl.a. till biogasutbyggnad och investeringar i hållbara mobilitetslösningar. Vi ser att ytterligare insatser kan göras nu när konjunkturen vänder nedåt. När investeringstakten i det privata näringslivet minskar och det finns mer lediga resurser i ekonomin kan efterfrågan hållas upp genom offentliga investeringar. Vi föreslår därför att ytterligare medel avsätts för klimatinvesteringar i kommunerna.

Övriga miljö- och klimatsatsningar

Vi menar också att mer medel bör avsättas för att stödja exporten av miljöteknik. Små företag har ofta svårt att komma ut på världsmarknaden. När konjunkturen nu försämras kraftigt blir det än svårare. Vi föreslår också att en tillfällig bils-krotning-premie införs 2009 med syfte att modernisera den svenska bilparken. Vi föreslår dessutom att stödet för klimat- och energiråd-givning i kommunerna utökas.

3 Ökade resurser till kommuner och landsting

Hos landets kommuner och landsting planeras neddragningar av verksamheten inom äldreomsorg, kultur, vuxenutbildning, grundskola och hälso- och sjukvården. 60 % av fackförbundet Kommunals sektioner uppger att det redan gjorts nedskärningar i deras verksamheter. När regeringens jobbpolitik misslyckats är det kommunernas socialbidragsköer som kommer att växa.

Enligt SKL kommer hälften av landstingen att tvingas skära ned verksamheten för att klara ekonomin under 2009. Några kommuner har beslutat om skattehöjningar. Ett 60-tal kommuner och hälften av landstingen beräknas ha gått med underskott redan 2008. Arbetsförmedlingen beräknar att 10 000 jobb kommer att försvinna i den offentliga tjänstesektorn under nästa år.

Samtidigt har nu de ”tysta varslen” börjat verkställas runt om i kommuner och landsting. Det handlar om tusentals visstidsanställda inom vård och omsorg som har osäkra anställningar som löper ut. De försvinner utan att varslas och utan att det ens syns i statistiken. Många av dem saknar a-kassa och kommer att hamna rakt in i försörjningsstöd. Detta innebär färre anställda i vården, längre köer och sämre vård. Den ekonomiska krisen blir också en mänsklig kris för alla dem som är beroende av vård.

När landsting och kommuner tvingas till nedskärningar i de offentliga välfärdstjänsterna slår det särskilt hårt mot kvinnor. Som offentligt anställda får de ta konsekvenserna i form av sämre löneutrymme, minskad bemanning, risk för uppsägning och arbetslöshet.

Sveriges Kommuner och landsting, SKL, har ett flertal gånger tvingats skriva ned prognosen för skatteintäkterna de kommande åren. Bara sedan oktober 2008 har prognosen för 2009 försämrats med 3 miljarder kronor. För 2010 har den försämrats med 8 miljarder. SKL har skriftligen begärt 3 miljarder kronor för 2009 och 5 miljarder kronor 2010 för att lösa den värsta krisen. Även Konjunkturinstitutet varnar för att nedskärningar kommer bli nödvändiga i kommuner och landsting om inte extra statsbidrag tillförs⁴.

Sverige har starka offentliga finanser, långt bättre än de allra flesta andra västländer. Detta är ett resultat av den ansvarsfulla ekonomiska politik som Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet drev tillsammans under åtta år.

⁴ Konjunkturinstitutet, Konjunkturläget december 2008.

Fel! Okänt namn på

Det är nu vi ska använda oss av de resurser vi skapat under högkonjunkturen, bl.a. till att garantera kvaliteten i välfärdssektorn. Det är olyckligt om redan planerade nyanställningar måste skjutas upp till följd av regeringens bristande intresse för läget i landets kommuner. När kommunerna ser sina skatteinkomster sjunka nästa år borde staten täcka upp för det. Alternativet är att låta kommunerna ta smällen och utlösa ytterligare en allmän varselvåg – den här gången i välfärden. Men den offentliga servicen har inte råd med nedskärningar utan att detta i de flesta fall leder till en försämrad kvalitet.

Miljöpartiet föreslår att regeringen återkommer till riksdagen med förslag som innebär höjda statsbidrag med 5 miljarder kronor årligen till kommuner och landsting.

4 Investeringar i utbildning och aktiva åtgärder på arbetsmarknaden

Miljöpartiet presenterade i vår budgetmotion hösten 2008 ett antal offensiva förslag som vi menade var nödvändiga nu när arbetsmarknaden försämras. Inriktning var på kvalitativa åtgärder inom kvalificerad yrkesutbildning, yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning, kommunal vuxenutbildning och fler högskoleplatser samt en kvalitetssatsning på högskolan. Syftet med dessa satsningar var att skapa förutsättningar för fler människor att omskola sig och fortbilda sig nu när arbetslösheten stiger. Detta mildrar både effekterna av lågkonjunkturen och gör att fler kan bli rustade att ta nya jobb när konjunkturen sedan vänder. Vi menar att inriktningen i Miljöpartiets budgetmotion hade lagt grunden för en politik som betydligt bättre än regeringens hade svarat upp mot de utmaningar Sverige står inför.

Regeringen föreslår nu i sin proposition att möjligheten till coachning utvidgas så att även personer med kortare arbetslöshet ska kunna få del i den och att möjligheterna till praktik utvidgas. Regeringen föreslår också att platserna i yrkesvux och eftergymnasial vuxenutbildning utökas. Miljöpartiet har tidigare kommit med liknande förslag och bejakar detta. Samtidigt menar vi att det som regeringen föreslår är otillräckligt.

Vi menar att regeringen måste återkomma med förslag på ytterligare insatser i aktiv arbetsmarknadspolitik. Antalet platser i arbetsmarknadsutbildning och andra kvalitativa åtgärder måste öka, och vi föreslår att regeringen återkommer med förslag till riksdagen att redan för 2009 skjuta till 500 miljoner kronor till arbetsmarknadsutbildning (utöver vad som presenteras nedan med inriktning mot ungdomsarbetslösa).

5 Riktade satsningar mot ungdomsarbetslösa

Regeringen har hittills inte presenterat några aktiva insatser för att möta risken för ökad ungdomsarbetslöshet. Jobb till ungdomar är ett viktigt fokus, och nedan presenteras därför ett ungdomspaket, som innehåller fyra delar:

Ett ungdomspaket för framtiden: ett gemensamt paket mellan Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet

1 Traineeprogram i välfärden

Enligt Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) finns det stora behov av nyrekryteringar i den offentliga sektorn inom de närmaste åren, bl.a. på grund av pensionsavgångar. Rekryteringsbehovet är stort när det gäller t.ex. vårdbiträden och yrkeslärare – men också när det gäller andra yrkesgrupper. Vi har ett gemensamt förslag om att en miljard kronor av dessa redan i år ska riktas till traineeprogram i välfärden. Det räcker till ca 3 000 traineeplatser.

2 Jobbutbildning till unga

Många arbetslösa ungdomar har bristande utbildning. Utvärderingar från Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU) visar att yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning är en framgångsrik insats som leder till jobb. Vi har tidigare lagt fram förslag om att bygga ut den yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningen. Vi har ett gemensamt förslag om att redan i år investera i 3 500 årsplatser i yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning som riktas till unga under 25 år 500 miljoner kronor avsätts för detta.

3 Fler utbildningsplatser på komvux, KY och högskola

Trots att ungdomskullarna växer kraftigt under de kommande åren har regeringen minskat antalet studieplatser på både komvux och högskola. Risken är betydande att vi nu står inför ett historiskt trendbrott; att andelen ungdomar som har möjlighet att gå vidare till högre studier för första gången kommer att minska. Vi vill kraftigt bygga ut både komvux, kvalificerad yrkesutbildning (KY) och högskola. Ungdomar ska både ha möjlighet att komplettera sin gymnasieutbildning – och läsa in gymnasiet om de inte tidigare har gjort det. Vi är överens om att bygga ut högskolan med minst 3 685 platser, komvux med minst 4 700 platser och KY med minst 2 500 platser redan i år.

4 Karriärcoachning och praktik

För att få jobb behöver ungdomar referenser och erfarenheter från arbetslivet. Vi ser stora behov av att långsiktigt och brett förbättra kontakterna mellan utbildning och yrkesliv – både i gymnasieskola, komvux och högskola. Redan nu föreslår vi 100 miljoner kronor för att bygga ut möjligheterna till praktik och karriärrådgivning redan i år.

Förbättringar av arbetslöshetsförsäkringen

I tider av ekonomisk oro är behovet som störst av fungerande trygghetssystem. Regeringen har konsekvent sedan 2006 försämrat arbetslöshetsförsäkringen. Försäkringen har blivit dyrare och ersättningen från den lägre. Detta har lett till att hundratusentals människor lämnat försäkringen och nu är ute-

Fel! Okänt namn på

lämnade till försörjningsstöd om de blir arbetslösa. Samtidigt har de automatiska stabilisatorerna i ekonomin försämrats.

Sverige har en tradition och historia av att klara strukturomvandlingar i ekonomin med stor framgång. En viktig del i detta är att människor känt trygghet och därför varit mindre oroliga för att förlora sitt arbete. När regeringen nu försämrat arbetslöshetsförsäkringen har förmågan till omställning blivit sämre.

Miljöpartiet föreslår att regeringen redan i dag, för att öka människors trygghet och acceptans för den nödvändiga strukturomvandlingen som den ekonomiska nedgången kommer att leda till, annonserar förbättringar av arbetslöshetsförsäkringen. Vi menar att taket bör höjas och att fler bör omfattas av försäkringen.

Effekter för den offentliga sektorns ekonomi

Miljöpartiet bejaktar stora delar av regeringens förslag, men vi menar att de är otillräckliga. I tabellen nedan sammanfattas våra förslag. Totalt innebär våra förslag ytterligare stimulanser på drygt 17 miljarder kronor, vilket gott och väl rymms inom budgeteringsmarginalen för innevarande år.

Fel! Okänt namn på

Ytterligare åtgärder för att möta finanskrisen	Miljöpartiets förslag, miljarder kr		
	2009	2010	2011
Investeringar i klimat och miljöåtgärder			
Klimatsmarta kommunikationer	1,0	1,0	1,0
Investeringar i miljö- och energismarta bostäder och lokaler	3,6	3,5	3,5
Jobb inom naturvården	0,5	0,5	0,5
Klimatinvesteringsprogram	0,4	0,4	0,4
Bilskrotningspremie	0,04		
Klimatrådgivning	0,1	0,1	0,1
Export av miljöteknik	0,1	0,1	0,1
Ökade resurser till kommuner och landsting			
Höjda statsbidrag	5,0	5,0	5,0
Investeringar i utbildning och aktiva åtgärder på arbetsmarknaden			
Coachning	1,1	1,2	0,6
Praktik	2,4	2,6	1,0
Arbetsmarknadsutbildning	0,5	0,5	0,5
Arbetsförmedlingen	0,3		
Permanent fördubblad kompensation för nystartsjobb	0,9	1,4	1,4
Riktad satsning mot ungdomsarbetslösa			
Traineeprogram i välfärden	1,0	1,0	
Yrkesinriktad arbetsmarknadsutbildning	0,5	0,5	
Komvux	0,4	0,4	
Högskola	0,3	0,4	
KY (Kvalificerad yrkesutbildning)	0,2	0,2	
Karriärcoachning och praktik	0,1	0,1	
Summa, bruttoeffekt	18,4	18,8	14,1
Nettoeffekt, påverkan på finansiellt sparande	17,5	17,2	12,8

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 9 februari 2009

Peter Eriksson (mp)

Maria Wetterstrand (mp)

Max Andersson (mp)

Bodil Ceballos (mp)

Tina Ehn (mp)

Ulf Holm (mp)

Mehmet Kaplan (mp)

Jan Lindholm (mp)

Mats Pertoft (mp)

Peter Rådberg (mp)

Mikaela Valtersson (mp)

Per Bolund (mp)

Esabelle Dingizian (mp)

Gunvor G Ericson (mp)

Mikael Johansson (mp)

Helena Leander (mp)

Thomas Nihlén (mp)

Lage Rahm (mp)

Karin Svensson Smith (mp)